

Пропозиції
Міністерства культури та інформаційної політики України
до проекту Закону України «Про створення Національного меморіального
комплексу геноциду в Україні, воєнних злочинів, інших тяжких злочинів
на території України, вчинених злочинним режимом Російської Федерації»

ініційований н.д. Дунда О.А., Безгін В.Ю., Ключко А.А. та інші
реєстр. № 7286 від 15.04.2022
перше читання

1. Міністерство культури та інформаційної політики України **підтримує мету** проекту Закону України «Про створення Національного меморіального комплексу геноциду в Україні, воєнних злочинів, інших тяжких злочинів на території України, вчинених злочинним режимом Російської Федерації» (далі – законопроект).

2. Законопроектом пропонується створення та функціонування Національного меморіального комплексу геноциду в Україні, воєнних злочинів, інших тяжких злочинів на території України, вчинених злочинним режимом Російської Федерації (далі – Національного меморіального комплексу геноциду в Україні), а також визначити основні напрямки його роботи, місце розташування та особливості його визначення.

Статтею 9 законопроекту передбачено проведення міжнародного конкурсу, проектування та будівництво Меморіального комплексу «здійснюється за рахунок коштів державного бюджету відповідно до закону або коштів міжнародної технічної та фінансової допомоги (у тому числі у вигляді грантів)», не узгоджується із статті 6 Закону України «Про архітектурну діяльність», якою регулюється проведення містобудівних конкурсів, у тому числі й міжнародних. Відповідно до частини 10 цієї статті «конкурси проводяться за кошти замовника конкурсу».

Необхідно зазначити, що у статті 7 законопроекту не визначено чітко орган влади, який є замовником міжнародного конкурсу на кращий проект меморіалу.

Таким чином, стаття 7 законопроекту не узгоджується з нормами статті 6 Закону України «Про архітектурну діяльність».

Крім того, зі змісту преамбули проекту, Верховна Рада України створює Меморіальний комплекс, тобто виступає його засновником.

Водночас, слід зауважити, що відповідно до ст. 7 Закону України «Про музеї та музейну справу» засновниками музеїв можуть бути відповідні органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, юридичні та фізичні особи, які повинні забезпечити: формування музейного зібрання; матеріальну базу - відповідно обладнані приміщення для зберігання, консервації та реставрації музейних предметів, для експозицій і виставок, для проведення культурно-освітньої роботи, роботи наукових працівників музею, а також приміщення для забезпечення належного рівня обслуговування відвідувачів;

умови для охорони музею, оснащення його засобами охоронної та пожежної сигналізації; фінансування та кадри для належного його функціонування; роботу музею за чітким розкладом.

Земельні ділянки, інші природні ресурси, необхідні для створення музею, надаються в користування у встановленому законодавством порядку. Необхідно зазначити, що у статті 5 проекту закону – незрозуміло кому саме надається земельна ділянка у постійне користування;

Музеї можуть створюватись і діяти в усіх організаційно-правових формах.

Разом з тим, Положенням про національний заклад (установу) України, затвердженим Указом Президента України від 16 червня 1995 року № 451/95 (далі – Положення) визначено умови і порядок надання статусу національного державному закладу (установі) України гуманітарної сфери.

Відповідно до пункту 2 Положення, статус національного надається закладу (установі) України, який досяг найвищих показників у своїй діяльності щодо використання інтелектуального потенціалу нації, реалізації ідеї національного відродження і розвитку України, запровадження державної мови і є провідним серед галузевої групи закладів (установ) гуманітарної сфери.

Статус національного закладу (установи) України може бути надано одному або декільком закладам (установам) залежно від їх кількості у відповідній групі, але не більш як трьом.

Окрім того, заходами щодо ефективного та раціонального використання державних коштів, передбачених для утримання органів державної влади та інших державних органів, утворених органами державної влади підприємств, установ та організацій, які використовують кошти державного бюджету, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2016 року № 710, передбачено припинення ініціювання питань про надання закладам (установам) статусу національного, академічного, дослідницького (крім визначених цією постановою).

Таким чином, використання в проекті акта статусу закладу під час вирішення концептуальних засад створення Національного меморіального комплексу геноциду в Україні є передчасним та суперечить порядку надання статусу національного державному закладу (установі) України гуманітарної сфери.

Крім того, виникають питання до абзацу 3 ст. 2 законопроекту, яким визначається, що музей призначений для «розшуку виконавців та ідеологів геноциду в Україні з метою їх незворотного покарання та за карбування їх імен в музейному комплексі меморіалу». Питання розшуку виконавців та ідеологів геноциду має бути компетенцією правоохоронних органів, або інших спеціальних органів уповноважених на проведення такої діяльності, а не закладів культури.

Також, оскільки будівництво Меморіалу матиме вагомим історичне значення для українського народу, вважаємо, що назва такого Меморіального комплексу повинна бути обговорена за участю науковців та представників громадськості.

Необхідно звернути увагу на те, що Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 в Україні було введено режим воєнного стану. З огляду на те, що станом на сьогодні військові дії охоплюють велику частину території України, вважаємо, що створення Меморіального комплексу можливе після завершення війни.

Міністр культури та
інформаційної політики України

Олександр ТКАЧЕНКО

«_____» _____ 2022 р.